

Svečanost u podne

Rečima „Imam čast da kao najstariji član ove slavne i stare pozorišne kuće u Srbiji objavim: Muzej Narodnog pozorišta u Beogradu je otvoren!“ Mira Stupica će danas u 12 sati svečano otvoriti ovu instituciju

Muzej Narodnog pozorišta u Beogradu

ISSN 1450-538X

9 771450 538009 >

NEBOJŠA BRADIĆ: Nova dimenzija kulturne misije
Važnost osnivanja ovakve muzejske institucije je u prikupljanju, čuvanju i predstavljanju neprocenjivog nasleda pozorišne umetnosti u Srbiji.

MIRA STUPICA: Produžavanje života velikanima kojih više nema
Muzej odaje zahvalnost i sećanjem produžava život velikana kojih više nema, kao i onih koji će vremenom odlaziti.

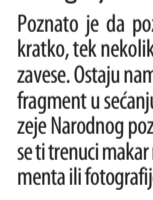
RADMILA BAKOČEVIĆ: Podsećanje za mlade generacije
Muzej će podsećati mlade generacije, ali i one starije, na naše velike umetnike koji su ceo svoj radni vek ugradili u kulturnu tradiciju Narodnog pozorišta.

LIDIJA PILIPENKO: Čuvanje od zaborava
Narodno pozorište je istorija kulture jednog naroda, ono ostaje da ispisiye dolazeće decenije i čuva ih od zaborava.

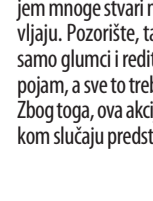
ZIVAN SARAMANDIĆ: Kultura jednog naroda
Otvaranje Muzeja treba podržati, jer je to pitanje kulture našeg naroda.

DUŠAN KOVAČEVIĆ: Potvrda vrednosti
Otvaranje Muzeja Narodnog pozorišta predstavlja jednu od najznačajnijih potvrda vrednosti srpskog teatra.

SVETLANA BOJKOVIĆ: Muzej za zasluge
To je odlična ideja i veoma mi je drago što je i realizovana, jer Narodno pozorište, kao jedna od najznačajnijih srpskih ustanova kulture, u svakom slučaju zaslužuje da ima svoj muzej.

RAŠKO JOVANOVIĆ: Mi kao oni
Ideja o osnivanju Muzeja Narodnog pozorišta nešto je što u svakom slučaju treba podržavati.

Prva stalna postavka i tematska izložba

Kostim Raše Plaovića iz predstave Koštana, uloga Hadži Tome

Prvu stalnu postavku Muzeja NP, koja obuhvata odabrani, privilegovani materijal, koncentrisan na odabrane teme, koje u nizu čine istorijski pregled razvoja svih segmenata pozorišne umetnosti ostvarivane u Narodnom pozorištu, uradila je Zorica Janković.
Tematsku izložbu Savremena kostimografija i scenografija na sceni Narodnog pozorišta priredila je Olga Mrdenović.
Zahvaljujući Arhivu Jugoslavije, od 22. do 29. novembra, posetioći će biti u prilici da vide i dva veoma značajna dokumenta - Odluku tadašnjeg Upravnog odbora, donetu 12. juna 1929, da se realizuje ideja iz 1901. godine za otvaranje Muzeja Narodnog pozorišta i diplomu Branislava Nušića.

Notna sveska Miroslava Čangalovića, prvaka Opere

Nevenka Urbanova, Dobričin prsten

Svedočanstvo o vremenu za buduća pokolenja

Božidar Đurović, upravnik Narodnog pozorišta u Beogradu uvažanim poštovaocima istorije nacionalnog teatra i dragim posetiocima Muzeja Narodnog pozorišta

PROLOG

Institucije od nacionalnog značaja, poput Narodnog pozorišta, kuće sa dugom i plodnom tradicijom, trebalo bi da imaju ozbiljan i posvećen odnos prema prošlosti. Mi pozorišnici neretko, u zanosu svojstvenom našem pozivu, teatar nazivamo hramom, a scenu svojevrsnim oltarom na kojem veru u snagu umetničkog čina ispovedamo iz večeri u več, darujući svome i životima mnogih iz gledališta, okupljenih oko pozorišne predstave, barem jedan delić mozaika večite zapitanosti čoveka nad smislom postojanja.

Burna istorija ovog prostora na kojem je naš teatar opstao, zaustavljan u razvoju zbog ratova, rušenja, paljevina i besparice, nije imala milosti prema dokumentovanoj istoriji, baš kao ni naš poslovlični nemar i osobina da vrednosne kriterijume kroz istoriju prilagođavamo društvenim okolnostima i time dovodimo u pitanje sve, pa i očigledan kvalitet.
Od Nušića koji je još 1901. ukazao na potrebu otvaranja muzeja u zgradi Narodnog pozorišta, preko uprava iz tridesetih i četrdesetih, koje su preuzimale konkretne, ali nažalost neuspele pokušaje, čuo se glas onih koji su razumeli koliko nam je Muzej Narodnog pozorišta potreban.

MILAN GUTOVIĆ: Naslućivanje istine
Umetnost da se od mnogih laži izabere ona koja najviše liči na istinu, zove se istorija. Svaki, pa i ovaj muzej će pomagati pokolenjima da naslute istinu.

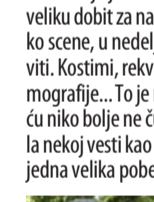
AŠHEN ATALJANC: Produžavanje sećanja
Reč je o fantastičnoj inicijativi. Sve tri umetnosti koje neguje Narodno pozorište su efemerne, ali baletska umetnost je ona koja, ipak, najduže ostaje u sećanjima ljudi. Muzej će doprineti da ta sećanja traju još duže.

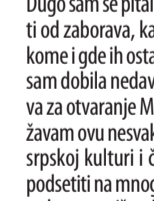
RUŽICA SOKIĆ: Priznanje za važnost
To je nešto fantastično. Srećna sam što će Narodno pozorište, jedna takva kulturna gromada sa bogatom istorijom, dobiti svoj muzej. To je priznanje za večnost.

JADRANKA JOVANOVIĆ: Veličanje umetnosti kroz kosmos
Pozorišni muzej? Lepo! Ipak, najvažniji muzej u pozorišnoj umetnosti je onaj imaginarni, koji svaki slušalac i gledalac, posle niza predstava, ugradi u svoje srce. Ali, s obzirom da smo mi samo u prolazu na ovoj planeti, ovo je jedan od ljudskih pokušaja da se kroz kosmos veliča umetnost.

EGON SAVIN: Za predstave muzejske vrednosti
Pozdravljam otvaranje Muzeja Narodnog pozorišta u nadi da će Narodno pozorište pronaći umetničku snagu i mudrost da i dalje povremeno stvori predstavu muzejske vrednosti.

DEJAN MILADINOVIĆ: Muzej Narodnog pozorišta ili kako zadržati Kairosa.
Realizacija jedne ovakve ideje predstavlja veliku dobit za naše VELIKO pozorište. Preko scene, u nedelji dana prođu vekovi, a to treba negde zaustaviti.

MIRA BANJAC: Domaćin najbolje čuva kuću
Realizacija jedne ovakve ideje predstavlja veliku dobit za naše VELIKO pozorište. Preko scene, u nedelji dana prođu vekovi, a to treba negde zaustaviti. Kostimi, rekvizite, skice velikih majstora scenografije, kostimografije... To je nešto što apsolutno pripada domaćinu, jer kuću niko bolje ne čuva od domaćina.

I za svet i za naše generacije

Zorica Janković, istoričarka, kustoskinja Istorijiskog muzeja Srbije i „Prve postavke“ u Muzeju NP

POKRETANJE ISTORIJE

U ponedeljak 22. novembra u zgradi nacionalnog teatra u Beogradu biće otvoren Muzej Narodnog pozorišta. U kamenom zdanju kod nekadašnje Stambol kapije, u zgradi kod spomenika, na pozorišnom trgu, odnosno na Trgu republike, skoro vek i po, s manjim prekidima zbog ratova i ratnih razaranja, izvode se predstave: od početka dramske, od 1920. to čini sopstvena opera, a od 1923. godine i balet. Posle skoro vek i po rada, bogatu pozorišnu tradiciju, kao deo nacionalne kulture i nacionalnog identiteta, valja pokazati svetu.

Dušan Ristić, skica dekora za III čin opere Traviata Đuzepea Verdija

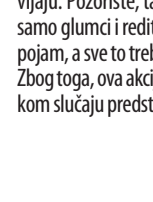
Radna maketa Geroslava Žarića za predstavu Vesele žene vindzorske V. Sekspira

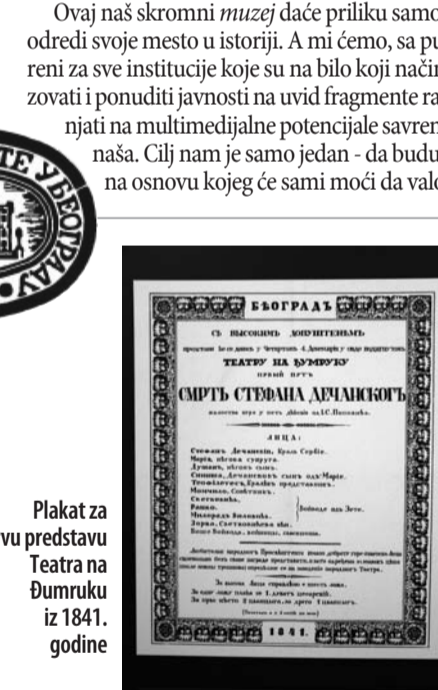
Baletanka čuvene ruske balerine Maje Pliseckaje

GORAN MARKOVIĆ: Odlaganje zaborava
Poznato je da pozorišna umetnost traje kratko, tek nekoliko trenutaka posle pada zavese. Ostaju nam samo osećanja, poneki fragment u sećanju. Zato je osnivanje Muzeja Narodnog pozorišta dobar pokušaj da se ti trenuci makar malo produže, da preko nekog rekvizita, dokumenta ili fotografije bar malo odložimo pad u zaborav.

PAOLO MABELI: Vrh evropskog teatra
Muzej Narodnog pozorišta je više nego potreban jer se radi o velikoj KUĆI, koja ima fantastičnu prošlost i pripada samom vrhu evropskog teatra.

Kostim Ljubinke Bobić iz predstave Gospoda ministarka, uloga Živke Popović

Međuinstitucionalna saradnja veoma važna u narednom periodu

Privući pažnju mladih ljudi

Ministar kulture Republike Srbije Nebojša Bradić obišao je krajem oktobra buduću Muzej Narodnog pozorišta u Beogradu, i u susretu sa upravnikom nacionalnog teatra Božidarom Đurovićem, izrazio zadovoljstvo postignutim rezultatima i čestitao svim ljudima koji učestvuju u realizaciji tog značajnog kulturnog projekta, smeštenom u prostoru nekadašnje kafane *Boemi*. On je kazao da je prijatno iznenađen činjenicom što će jedan prostor, koji je godinama korišćen u ugostiteljske svrhe, napokon biti u funkciji promocije kulture. Bradić je tada naglasio da resorno ministarstvo apsolutno podržava sva nastojanja uprave NP, zaposlenih i stručnjaka u nameri da tom prostoru „udahnu jedan kulturni duh koji će se na pravi način baviti kulturnim nasleđem, ali i predstavljati sve ono savremeno što jeste u oblasti pozorišnog stvaralaštva“.

„Međuinstitucionalna saradnja biće veoma važna u narednom periodu i siguran sam da će

Ovom prostoru udahnut je jedan kulturni duh

Ministar Bradić u društvu arhitekta Pališaškog obilazi radove 29. oktobra

Rešenje kojim se utvrđuje da Muzej Narodnog pozorišta u Beogradu ispunjava posebne uslove za početak rada i obavljanje delatnosti zaštite umetničko-istorijskih dela, upravniku nacionalnog teatra Božidaru Đuroviću uručila je 18. novembra pomoćnica ministra kulture za zaštitu kulturnog nasleđa Dušica Živković

uprava NP, koliko i druge institucije koje se bave zaštitom i predavljanjem kulturnog nasleđa u oblasti pozorišta, dobrom saradnjom načina da upravo to važno kulturno nasleđe predstave i namene ga onim korisnicima koji će dolaziti ovde“, istakao je ministar i dodao kako se nada da će buduću muzej privući pažnju i velikog broja mladih ljudi.

Upravnik Božidar Đurović zahvalio se na podršci ministarstvu kulture, kao i mnogim ljudima, koji su u vidu donacija, podržali otvaranje muzeja. On je precizirao da je u kompletnu investiciju uloženo 20 miliona dinara i istakao da će ona biti „zaokružena bez ijednog dinara duga“. Prema Đurovićevim rečima, cilj je da ovaj prostor koriste sve pozorišne institucije u zemlji - Pozorišni muzej Srbije, Pozorišni muzej Vojvodine, a napravljeni su i početni dogovori sa Arhivom grada Beograda, Arhivom Srbije i Arhivom Jugoslavije.

On se posebno zahvalio arhitekti Milanu Pališaškom, koji je projekat za muzej uradio besplatno, kao i njegovom kolegi Slobodanu Drinjakoviću čiji će projekat rekonstrukcije Scene *Raša Plaović*, takođe urađen donatorski, početi da se realizuje, najverovatnije, tokom leta 2011, ukoliko budu obezbeđena finansijska sredstva. ■

NIKOLA MIJAILOVIĆ:
Kultura oplemenjuje ljudski um
Veoma podržavam ovu lepu ideju nacionalnog teatra, jer kultura oplemenjuje ljudski um, a novac ga kvari. Otvaranjem Muzeja Narodnog pozorišta, brojne umetničke veličine biće sačuvane od zaborava.

SUZANA ŠVAKOVIĆ SAVIĆ: Echo prošlosti i budućnost mogućnosti

Muzej odslikava šta su jedan narod i njegova kultura izneli na svetsku duhovnu trpezu. On je echo prošlosti i budućnost mogućnosti.

LJUBOMIR SIMOVIĆ:
I dva čoveka su pozorište

**I ulica je pozorište.
I pijaca je pozorište.
I sudnica je pozorište.
I soba je pozorište.
I dva čoveka su pozorište...**

Pesma koju je akademik Simović napisao povodom otvaranja Muzeja Narodnog pozorišta u Beogradu

GORDANA ĐURĐEVIĆ DIMIĆ: Na jednom mestu

Mislim da je sasvim normalno da jedna pozorišna kuća kao što je nacionalni teatar, koji baštini tako dugu i slavnu tradiciju, otvori svoj muzej. Članica sam novosadskog SNP i bila bih veoma srećna da i mi jednog dana budemo u situaciji da tu našu divnu istoriju i sve ono što smo nasledili od naših kolega glumca, heroja ovog posla koji nije nimalo lak, objedinimo na jednom mestu.

LJILJANA BLAGOJEVIĆ:
Možeš li zamisliti život bez sećanja?

ZORAN MAKSIMOVIĆ: Prostor za sve nas

Bio sam veoma prijatno iznenađen kada sam saznao da Narodno pozorište planira da otvori muzej. Ovo je jedan veliki poduhvat, pogotovo ako uzmemo u obzir činjenicu da se on realizuje u jednom vremenu koje je, pre svega u ekonomskom smislu, dosta teško. Nadam se da će i druge institucije prihvatiti pruženu ruku Narodnog pozorišta i njegovog Muzeja sa saradnjom. U okviru nje postoji prostor za sve nas da se dopunjujemo i oplemenjujemo, a sve u cilju promovisanja, popularizacije i negovanja pozorišne umetnosti i pozorišne istorije.

Da li znate...

- Da je 1901. godine Branislav Nušić želeo da u zgradi Narodnog pozorišta otvori pozorišni muzej?
- Da je 1929. godine uprava Narodnog pozorišta zvanično odobrila osnivanje muzeja naše pozorišne umetnosti?
- Da je 1942. godine tadašnja uprava želela da ideju osnivanja pozorišnog muzeja pokrene sa mrtve tačke?
- Odgovore na ova, ali i na mnoga druga pitanja iz istorije nacionalnog teatra, od 22. novembra 2010. moći ćete da nađete u Muzeju Narodnog pozorišta, svakog dana, osim ponedeljkom, od 11 do 23 sata (do 19 sati, uz ulaznicu muzeja, ulaz je iz Dositejeve ulice, a posle tog vremena, uz ulaznicu repertoarske produkcije, kroz foaje Velike scene NP). Besplatan ulaz u muzej do 1. decembra 2010.

Muzej Narodnog pozorišta - Dositejeva 2,
011/328-44-73, muzej@narodnopozioste.rs

ZOOM

Tvorac ideje o osnivanju Muzeja Narodnog pozorišta bio je Branislav Nušić. U prvom broju Pozorišnog lista (14. januara 1901), čiji je urednik bio slavni komediograf, u to vreme i upravnik nacionalnog teatra, između ostalog, nalazila se i vest u kojoj se prvi put pominje osnivanje muzeja →→→

Bez njih naš skromni muzej bio bi siromašniji

ZAHVALNICA

Zahvaljujemo se na saradnji Arhivu Jugoslavije, Istorijskom arhivu grada Beograda, Narodnoj biblioteci Srbije, Jugoslovenskoj kinoteci, Pozorišnom muzeju Vojvodine i Arhivu Srbije, arhitekti Milanu Pališaškom, koji je besplatno uradio idejni projekat enterijera muzeja, prof. arhitekti Zoranu Bulajiću (autor arhitektonske postavke izložbe) i profesoru Zoranu Blažini (autor znaka, vizuelnog identiteta muzeja).

Posebno se zahvaljujemo porodicama i pojedincima na svesrdnim darovima za Muzej Narodnog pozorišta.

Bez njih naš skromni muzej bio bi siromašniji.

Zajedno smo otvorili vrata istorije Narodnog pozorišta u Beogradu.